

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică“ se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina“, „Ardeleana“, „Auraria“, „Banca Poporală“ Dej, „Beregsana“, „Berzovia“, „Bihoreana“, „Bistrițana“, „Boșana“, „Brădetul“, „Cassa de păstrare“ Miercurea, „Cassa de păstrare“ Seliște, „Chiorana“, „Cordăna“, „Corvineana“, „Crișana“, „Dăbâța“, „Doina“, „Economia“ Căhalm, „Economul“, „Făgețana“, „Fortuna“, „Furnica“, „Grănișterul“, „Hațegana“, „Hondoleana“, „Hunedoara“, „Industria“, „Iulia“, „Lăpovana“, „Lugoșana“, „Luceafărul“, „Mercur“, „Mielul“, „Munteana“, „Mureșana“, „Mureșanul“, „Nădlăcana“, „Nera“, „Olteana“, „Oraviceana“, „Patria“, „Plugarul“, „Poporul“, „Racoșana“, „Sătmăreana“, „Sebeșana“, „Caransebeș“, „Sebeșana“, „Sebeșul-săseș“, „Selăgeana“, „Sentinela“, „Silvania“, „Someșana“, „Steaua“, „Tîmășana“, „Ulpiana“, „Unirea“, „Victoria“, „Vlădeasa“, „Zărândeana“, „Zlăgheana“, „Agricola“, însoțire economică de magazin și anticipațiuni, Hunedora.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

DIRECTOR
IOAN I. LAPĂDATU.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul IX.

Sibiu, 15 Decembrie 1907.

Nr. 50.

Conferențele Directorilor de bancă și Delegațiunea Băncilor române.

(Notițe din viața lor).

(Continuare).

După conferența generală a directorilor de bancă din 20 Septembrie 1901 *Delegațiunea băncilor* s'a întrunit în ședință la 17 Decembrie 1901 și s'a ocupat de executarea hotărârilor Conferenței, asupra cărora intrase declarațiuni dela 44 institute și numai 10 dintre băncile asociate nu se declaraseră încă asupra acelor hotărâri.

S'a decis convocarea *nouei Conferențe* la locul și timpul întrunirii adunării generale a „Asociațiunii“.

Întîlnirea *biroului de informațiune* și a unui *fond cultural comun* întîmpinând opoziție din partea mai multor bănci, — chestiunea se va pune de nou delibărării Conferenței generale.

Reformele organice, stabilite prin hotărîrea Nr. VIII, au fost aprobate în principiu de aproape totalitatea băncilor asociate. Pe baza declarațiunilor primite, *Delegațiunea* adresează băncilor asociate rugarea: de a începe treptat și în cadrul posibilității cu introducerea reformelor precizate în hotărîrea Nr. VIII a Conferenței din 20 Septembrie 1901. Îndeosebi recomandă cu toată insistența: să se conformeze normelor enunțate de Conferență în privința *creării rezervelor de efecte și restrîngerea reescontului*, reforme reclamate deopotrivă în mod imperativ pentru consolidarea și asigurarea viitorului băncilor noastre.

Revizori-experti au fost numiți domnii: I. Br. Hodoș, Ios. Lissai, Sava Raicu, Ioan Vătășan, Dominic Rațiu și Ioan Perian.

Cu privire la asigurarea *penziunilor pentru oficialii băncilor noastre* *Delegațiunea* a însărcinat

biroul a continuă pertractările începute cu *Reuniunea de penziuni a oficialilor particulari din Budapesta* și cu mai multe societăți mari de asigurare.

S'au mai luat și alte dispoziții pentru editarea „*Rev. Econ.*“ și „*Anuarului*“, apoi ca publicațiunile oficiale ale băncilor asociate să se publice în „*Rev. Econ.*“ și „*Anuar*“, cum și în scopul răspîndirii publicațiunilor editate de *Delegațiune*, îndeosebi a „*Revistei Economice*“.

În ședința *Delegațiunii* ținută în Sibiu la 18 Octombrie 1903, se aprobă *Normativul pentru Revizorii-experti ai Băncilor române* stabilit de *Revizorii-experti*, normativ în care se circumscriu următoarele:

1. *Instituirea, datorințele și drepturile Revizorilor-experti;*
2. *Directive pentru purtarea registrelor;*
3. *Manipulațiunea Cassei;*
4. *Controlul;*
5. *Compunerea bilanțului.*

Acest Normativ a fost publicat în „*Revista Economică*“ și s'a trimis deosebit tuturor băncilor asociate.

*

Conferența III a Directorilor Băncilor asociate s'a ținut, ca și cele două precedente în Sibiu, la 19 Octombrie 1903.

Au fost prezenți 44 reprezentanți ai băncilor asociate, o bancă a scuzat absența directorului său, iar 9 nu au trimis delegați.

Obiectele mai de seamă ale acestei ședințe au fost:

1. La propunerea *Delegațiunii*, pentru mobilizarea capitalurilor administrate de Băncile asociate, pe calea *cesiunii împrumuturilor ipotecare* la un institut care emite scrisuri fonciare — *Delegațiunea* a fost autorizată să invite direcțiunea institutului „*Albina*“, singura dintre băncile asociate care emite scrisuri fonciare, — să introducă cât mai cu-

rând răscumpărarea împrumuturilor ipotecare între afacerile sale și să înștiințeze despre aceasta direcțiunile băncilor asociate, comunicându-le instrucțiunile trebuincioase și formularele de documente pentru realizarea cesiunilor.

2. S'a aprobat *Normativul pentru Revizorii-experti* și s'a recomandat băncilor asociate să uzeze de această nouă instituțiune, care le va putea face servicii reale.

3. În afacerea *penziunilor pentru funcționarii de bancă*, — Conferența invită direcțiunile băncilor asociate, cari nu au încă fonduri de penziuni suficiente și nu se pot aștepta ca fondurile lor să se întărească în timp apropiat atât, ca să poată satisface toate trebuințele, să prezinte proximei adunări generale a acționarilor lor o propunere concretă ca:

a) adunarea generală să decreteze sistemizarea de penziuni pentru funcționarii definitivi prin asigurarea lor la un institut de penziuni sau de rente;

b) să primească angajamentul de a contribui anual cu cel puțin 5% ale salariilor la fondul de penziuni, și să oblige și pe funcționarii institutului la o contribuție în asemenea mărime, ca din fondul astfel dotat să se plătească primele anuale pentru asigurarea penziunilor sau rentelor; și

c) să autorizeze direcțiunea ca, cu intervenția Delegațiunii Băncilor, să între în pertractări cu un institut solid de penziuni sau de asigurare și pe baza propunerilor ce le va primi să redigeze un statut pentru sistemizarea penziunilor.

Pe baza acestei hotărâri Delegațiunea prin circularul său dela 22 Decembrie 1903 trimite Băncilor asociate un *Memoriu în chestiunea sistemizării penziunilor pentru funcționarii băncilor române*. Acest Memoriu bine documentat se ocupă de următoarele:

- a) Considerațiuni generale;
- b) Resursele;
- c) Rezultate realizabile; și
- d) Inviațiuni practice.

4. Având în vedere acțiunile înscenate în capitala țării cu scopul de a întemeia o *Asociațiune regnicolară a Băncilor provinciale* pentru ocrotirea intereselor lor comune, — conferența crede că ar fi de interes deosebit pentru băncile noastre, ca ele să fie reprezentate în aceeași asociațiune prin institutele noastre de frunte.

5. Chestia instituirii *Cursului practic de bancă*, proiectat în Conferența din 1901, — până la alte dispozițiuni, — se ia dela ordinea zilei.

6. Se revine asupra chestiunii înființării unui *fond cultural comun al Băncilor*, care să fie pus la dispoziția „Asociațiunii“, contribuind fiecare bancă cu o sumă oarecare la creșterea lui.

7. Chestia *fondării de bănci românești nouă*, chiar și în localități unde există deja institute de credit românești bine consolidate, și unde interesele economice ale poporului nostru nu reclamă și nu justifică crearea de asemenea instituțiuni nouă, — Conferența Directorilor de bancă o conzideră nepotrivită pentru consolidarea stărilor noastre economice. Ea nu poate aproba și sprijini decât fondarea acelor bănci românești nouă, a căror înființare este reclamată și justificată prin interese reale ale poporului nostru.

8. Recomandă reducerea treptată a *etalonului* conform situațiunii pieții de bani.

9. Se decide facerea unui *Regulament* referitor la agendele, drepturile și datorințele, apoi la sfera de activitate a Conferenței și Delegațiunii.

10. Considerând marile jertfe de timp și bani ce se fac cu Conferențele în fiecare an, Delegațiunea este invitată ca în viitor să convoace Conferențele Directorilor de bancă conform trebuințelor ce se vor ivi, cel puțin însă tot la trei ani odată.

11. Prețul de abonament al „Revistei Economice“ se reduce la K 12 pe an.

*

În 23 August n. 1905 s'a ținut în Sibiu *Conferența IV a Directorilor băncilor române asociate*. Au participat 41 reprezentanți ai acestor bănci cum și 7 reprezentanți a 7 bănci cari până la aceea dată nu făcuse parte din asociațiune. Trei directori de bănci și-au scuzat absența.

Raportul Delegațiunii a fost dat spre studiere unei comisiuni. S'a ascultat, apoi Conferența dlui I. I. Lăpădatu asupra *Politicii de discount*.

În ședința a doua ținută d. a. s'au aprobat lucrările Delegațiunii înșirate în raport, anume:

a) editarea cu cheltuiala fondului Delegațiunii a publicațiunilor: „*Studii de contabilitate*“ de I. I. Lăpădatu, „*Băncile române din Ungaria și Transilvania*“ de C. Popp, „*Efectele publice*“ de I. I. Lăpădatu, cu cari s'a făcut începutul „*Bibliotecii Băncilor*“. (Dela 1903 începe Delegațiunea a mai editat și „*Drepturile, datorințele și rezponsabilitatea membrilor comitetului de supraveghiere*“, tradusă după Alfred Kormos, de C. Popp);

b) a aprobat aranjarea *expoziției Băncilor*, la care au participat ca expozante 76 bănci. Această expoziție a fost aranjată din incidentul inaugurării *Muzeului „Asociațiunii“*;

c) s'au susținut și cu această ocazie *hospitațiile* principiare, aduse în Conferența din 1903 și le recomandă Băncilor asociate de nou cu toată insistența;

d) *mobilizarea împrumuturilor ipotecare* pe calea cesiunii acestora la un institut, care emite scrisuri fonciare;

e) să profite toate de instituția *Revizorilor-experti*;

f) se recomandă, ca acele bănci cari nu s'au îngrijit până acum de *penziuni pentru funcționarii lor*, să ia toate măsurile necesare pentru asigurarea acestora;

g) instituturile asociate se invită de nou a contribui la *fondul cultural al Băncilor*;

h) să continue după posibilitate cu *reducerea etalonului*;

i) se recomandă ca *la urcarea capitalului societar să nu se folosească fondurile de rezervă*, cari servesc de garanție pentru existența și dezvoltarea instituturilor și nu pot fi detruse dela mențiunea lor originală fără păgubirea intereselor vitale ale băncilor respective;

k) se recomandă Băncilor asociate, să nu participe la subscrierea de acțiuni a băncilor nouă decât în cazul când aceste vor corespunde unor necesități reale și vor avea consenzul Delegațiunii;

l) referitor la *fixarea dividendelor* se recomandă Băncilor asociate ca să nu urce dividendele peste procentul care corespunde intereselor normale ale totalului averii propriie a singuraticelor instituturi.

m) în fine Conferența decide în principiu ca în viitor să se dea asocierii Băncilor noastre un caracter mai durabil și în acest scop invită Delegațiunea să elaboreze un proiect de statute pentru *înființarea unei asociațiuni* a Băncilor române în conformitate cu dispozițiunile legii comerciale, și să-l prezinte unei Conferințe nouă la care să invite toate băncile românești din țară.

Dela această dată s'au pornit lucrările, cari în fine ne-au dat „*Solidaritatea*“, despre a cărei plămădire, deși mai recentă — în legătură cu notițele publicate în Nr. de față și cel precedent ai „*Rev. Econ.*“ — vom continua în Nrul următor. (Se va continua).

Penziuni și rente.

Sub titlul de mai sus, în Nrul 49 al „*Revistei Economice*“, „*Gamma*“ încrestează o scurtă notiță, care pe mulți ne lasă în nedumerire.

Dânsul admite, că funcționarilor de bancă să li-se ofere garanțiile unui viitor asigurat atât pentru ei, cât și pentru familiile lor. Spre scopul acesta, ca modalitate, recomandă băncilor, cari nu sunt în stare a întemeia fonduri suficiente pentru penzionări, asigurările de capital sau de rente la instituturi mari de asigurare. Totodată ventilează și o altă modalitate pentru asigurarea viitorului funcționarilor de bancă și anume: *Cumpărarea de pământ la sate*, asupra căreia voui zice și eu câteva cuvinte.

„*Gamma*“ zice: „Prin serviciu de 15—20 ani, fiecare funcționar poate economisi o sumuță cu care să poată cumpăra câteva hectare de pământ la sate, unde locurile sunt ieftine. Prin ceace traiul se asigură mai bine decât prin penziunile problematice“.

Modalitatea aceasta de asigurare a funcționarilor de bancă mi-se pare neexecutabilă

Cei mai mulți funcționari de bancă sunt atât de mizer salarizați, încât numai cu anevioie pot ține piept greutăților împreunate cu existența; de unde să mai fie deci în stare a mai pune la o parte bani ca să-și cumpere și moșii?

Să punem cazul că cineva e în stare să o facă aceasta. Se naște acum întrebarea că rentabil e sau nu? Prețul pământului de câtva timp s'a urcat horibil și ceace înainte cu 3—4 ani se vindea cu preț bagatel, azi nu se capătă nici pe lângă cele mai considerabile sume. În multe locuri jugărul de pământ mai bunisor se vinde și cu 2000—4000 coroane. Câte jugăre de pământ trebuie să ai, pentruca din venitul ce ți-l aduce, să poți trăi, pe lângă cele mai modeste condițiuni în cel mai ascuns sat? Care funcționar e în stare, ca după o muncă de birou de 30 ani să apuce coarnele plugului, pe cari poate în viața sa numai le-a văzut? Căci dacă nu-l vei lucra singur, mult pământ trebuie să ai pentruca din arânda acestuia să-ți poți duce fără lipsuri zilele bătrânețelor.

Ce să mai zicem atunci, când starea sanitară a respectivului funcționar îl împiedecă în activitatea sa și i nimicește și unica resursă de câștig? Mizerie neagră îl așteaptă în cazul acesta atât pe el cât și întreaga familie.

Care funcționar e în stare — fie acela cât de bine salarizat — să-și adune din salariul său atâți bani pentruca din ei să-și poată cumpăra moșii, cari să-l scoată din năcaz la vremea bătrânețelor?

Nu funcționarii, — cari și așa sunt destul de mizer salarizați, — să se îngrijască de asigurarea viitorului lor, — lucru care de altcum, după cum am arătat mai sus, pentru cei mai mulți ar fi absolut nerealizabil, — ci băncile, în biroul căroră funcționarii își consumă forțele tineretelor, și pentru prosperarea căroră lucră vieța întreagă cu cea mai desinteresată râvnă.

Până și cel din urmă slujbaş din serviciul statului are mângăierea și mulțămirea sufletească de a-și ști asigurat viitorul. Numai de viitorul funcționarilor de bancă să nu fie cine să poarte grijă?

Maș bucură mult, și cu mine mulți colegi, dacă „*Gamma*“ ne-ar da o deslușire mai amănunțită asupra ultimei modalități sulate de d-sa, și ne am bucură și mai mult dacă în general cercurile competente

ar da mai multă atențiune asigurării viitorului funcționarilor da bancă, de a căror soarte e legată în mare parte și soarta băncilor. Doar se știe că funcționarii de bancă sunt singurii oameni de specialitate la cele mai multe institute financiare ale noastre.

Ar trebui deci să se pornească cât mai îngrabă o acțiune pentru asigurarea de penziuni sau rente pe seama funcționarilor de bancă.*)

Emil Tișca.

(Năsăud).

„Foloasele băncilor“.

Faimoasa afirmație a Drului Ciupe, că băncile ar fi sărăcind poporul, a fost combătută din parte competentă. Cred însă că nu e de prisos, dacă în cele următoare comunic și un răspuns din partea unui țaran, care nu are nici o cunoștință despre Dr. Ciupe și afirmațiile dănsului.

Țăranul meu — de altcum fruntaș în sat — a luat în primăvară un împrumut de 700 coroane dela banca din apropiere. Cu banii și-a cumpărat două vaci bune și și a văzut de lucru.

Când s'a apropiat termenul de plată, s'a rugat de domnia dela bancă să-l mai aștepte o lună „până la târg și va plăti omeneste. Respirul cerut i-s'a acordat. Acum — după târg — iată ce-mi spune omul între mai mulți săteni:

„Cu vacile cumpărate mi-am lucrat moșia toată vara, ceea ce m'ar fi costat cel puțin 60—80 zloți buni dacă n'aș fi avut vaci. Dar să zicem că asta nu-i câștig, deoarece mi-au mâncat nutreț în vremea aceasta, deși n'au mâncat de atâta sumă. În vremea asta de 7 luni totdeauna am avut lapte la casă și asta e câștig curat. Acum am vândut vacile și un vitel — pe care-l cumpărasem micuț cu o vacă. Din prețul vacilor și vitelului plătesc datoria de 700 cor., socotesc și camelele după acești bani cari s'au tras la început și ce am plătit acum ca întârziere de mai bine de o lună. După toate acestea eu rămân cu câștig curat de 200 coroane bani la chimir, și lucrul mi-l-am lucrat, și lapte mi-au avut copiii. Apoi să zică cineva că nu e bine să iei bani dela bănci. Iată folosul băncilor!“

Nu e poveste. Martori, cari au fost de față în târg, confirmă prețurile spuse de vânzător și controlând socoteala omului aflu, că e exactă. Concluzia: „iată folosul băncilor!“ nu a spus-o omul ca să apere băncile în contra nu știu căror acușări nedrepte, ci ca o laudă a priceperii și iscusinței proprii. Involuntar însă a spus un mare adevăr, căci dacă n'ar fi băncile, multe întreprinderi economice, comerciale, industriale ș. a. nu s'ar putea face. Depinde numai dela priceperea celui ce se folosește de banii luați împrumut dela bănci. Celce știe lucră cu ei în mod înțelept — ca s. e. țăranul nostru — are folos, și băncile pentru el sunt o binefacere și succesul e meritul lui; iar cine nu se știe folosi de banii luați dela bănci împrumut, ci-i prădează pe fleacuri, procese ș. a. din cari nu poate avea nici un folos, pentru acela băncile nu sunt bune, sunt o povară; nesuccesul însă e vina lui și nu a băncilor.

Băncile nu pot epitropisi pe clienții lor în privința folosirii banilor: tuturora le acordă împrumu-

*) Chestia aceasta s'a desbătut de repetite-ori în Conferențele directorilor de bancă și în Delegațiunea băncilor noastre. Treceam în scurtă revistă, chiar și în Nrul de azi peripețiile prin cari a trecut această chestiune la noi. Avem invitațiuni amănunțite. Băncile și funcționarii n'au decât să le treacă în stadiul realizării. De altcum vom reveni. Red.

turi cu aceeaș bună intenție de a le fi de ajutor. Dacă unul e mișel sau și nepriceput, nesuccesul e vina lui și urmările el le va suportă. Dacă altul e mai iscusit și lucră cu banii în mod productiv, succesul e meritul lui, dar și câștigul îi rămâne lui. Și într'un caz și în altul băncile numai binele omului l-au voit.

I. Popovici.

Responsabilitatea materială a membrilor din direcțiune față de deponenți.

Ne-am ocupat la timpul său cu afacerea băncii „Kiscelli takarékpénztár“ din Kiscell (Steinamanger) ajunsă înainte de aceasta cu câțiva ani la faliment din cauza manipulațiilor frauduloase ale directorilor săi executivi.

Concursul deschis asupra averii institutului falimentat s'a terminat printr'un „concordat obligator“ primind deponenții dela masa concursuală numai 60% ale pretenziunilor lor. În urma acesteia mai mulți deponenți au intentat proces de desdaunare contra foștilor membri ai direcțiunii pentru cele 40% cu cari au fost păgubiți.

Pretenziunea de desdaunare și-au bazat-o deponenții pe faptul, că pentru ascunderea adevăratei situații materiale a societății și seducerea creditorilor ei, foștii membri ai direcțiunii au prezentat adunării generale, ani de-arândul, bilanțuri false și negligiându-și obligamentele de control impuse prin lege și statute, au făcut posibilă instrăinarea unei însemnate părți din averea societății, ceea ce a cauzat ruina materială a acesteia și păgubirea deponenților cu cele 40% ale pretenziunilor lor, cari n'au aflat acoperire din masa concursuală.

În cursul procesului criminal s'a dovedit, că la banca numită ani de-arândul sau nu s'au purtat peste tot registre principale și auxiliare ori s'au purtat falz, încât pe baza lor nu se poate constată situația materială și mersul afacerilor societății, iar bilanțurile anuale, pentruca să se ascundă perderile și lipsurile, s'au compus dela 1893 încoace în continuu falz, încât deși averea eră în permanentă în decreștere, totuș se arată totdeauna câștig. Membrii direcțiunii nu s'au îngrijit de purtarea registrelor, conducerea afacerilor societății au încredințat-o orbește directorilor executivi, bilanțurile și registrele societății sau nu le-au revizuit de loc sau le-au revizuit numai superficial în urma cărei lipse de control directorii au putut să întrebunțeze o parte a capitalurilor societății pentru scopurile lor proprii, iar conducerea neglijentă a afacerilor să ducă societatea la faliment.

Pe baza acestora judecătoria a stabilit că societatea a ajuns în concurs din cauza conducerii neglijente și a controlului defectuos al afacerilor. Iar celce administrează o avere străină este obligat la grija potențată a unui comerciant regulat și astfel foștii membri ai direcțiunii sunt, în senzul §-lui 189 al L. C., solidar responsabili pentru dauna, care stă în nex causal cu neglijearea obligamentelor lor și aceasta cu atât mai vartos, cu cât n'au documentat, fiindcă nu se putea documenta, că institutul lor ar fi ajuns la faliment chiar și în caz când ei și-ar fi implinit în mod conștient obligamentele.

Membrii direcțiunii s'au apărat în cursul procesului, între altele și cu faptul, că la cuota de 60%, ce s'a plătit creditorilor din masa concursuală au contribuit atât ei, cât și membrii comitetului de supra-

veghiare și că deponenții atunci când au primit concordatul nu și-au rezervat față de dănsii alt drept de desdaunare.

Față de aceasta judecătoria a enunțat, că deponenții n'au avut nici o lipsă să-și rezerve astfel de drepturi, fiindcă ei din partea lor s'au opus primirii ofertului de concordat. *

JURISDICȚIUNE.

Obiecțiuni contra subscrierii proprii de acțiuni. Celce a participat la adunarea generală de constituire în care s'a decretat unanim constituirea societății, ulterior nu-și mai poate excepționa subscrierea proprie asupra acțiunilor sub cuvânt că la subscriere n'a plătit cele 10% ale valorii nominale a acțiunilor subscrise.

(Curia reg. sub Nr. 1108/1906).

Funcționarea organelor societății pe acții după expirarea mandatului lor. După expirarea mandatului lor membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghere nu mai pot fi constrânși din partea judecătorei la îndeplinirea de acte, cari mai înainte aparțineau agendelor lor.

(Tabla reg. din Budapesta sub Nr. 2692/1907).

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 12 Decembrie 1907.

Situațiunea băncii engleze s'a ameliorat esențial în săptămâna ultimă, așa încât discontul privat a rămas constant sub 6%, la 5 $\frac{3}{4}$ %. Din acest punct de vedere par tot mai motivate așteptările nutrite de oarecare timp cu privire la reducerea etalonului. Cererile de aur pentru New-York sunt însă destul de însemnate, asemenea se prevede în Germania o încordare extraordinară a pieții pentru satisfacerea cererilor de finea anului. Cu aceste împrejurări va trebui să calculeze directoriul băncii engleze înainte de a decide scăderea etalonului.

În Berlin deasemenea s'au redus atât portofelul de cambii cât și lombardul și a crescut stocul metalic, totuși banca imperială germană este încă cu 219.4 milioane M. în dare; prin urmare ameliorarea de 53 milioane M. este fără nici o importanță. Discontul privat este 7 $\frac{1}{4}$ %, numărul de ultimo s'a negociat cu 9%. Situațiunea băncii franceze, al cărei stoc metalic scade în continuu, încă nu se poate considera de satisfăcătoare.

Situațiunea băncii austro-ungare publicată în 7 crt. este destul de favorabilă. Aurul a crescut cu 1.7 milioane K, portofelul de cambii și lombardul au scăzut cu aproape 55 milioane K, iar circulațiunea de bilete supuse la dare s'a redus cu 62.6 milioane la 35.77 milioane K. Cu toate acestea despre o ieftinire sau abundență a numărării în piață nu este vorba; băncile din capitală sunt tot așa de rezervate ca și mai înainte.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Grănițerul“, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Dobra — precum este informată „*Tovârășia*“ — a hotărât a introduce între ramii săi de operațiune „afacerile cu bucate“.

Iată o pildă, care — cum am mai zis și cu alte ocazii — ar merita să aștepte cât mai mulți imitatori între institutele noastre de bani, mai ales între cele cu sediul în orașele și comune rurale, unde ele ar putea face bune servicii clienților lor, parte prin lombardarea, parte prin cumpărarea directă a produselor lor.

„Orientul“, institut de credit și economii, societate pe acții în Dobra, al căruia fondare am semnalat-o și noi la timpul său, și-a ținut adunarea generală de constituire la 28 Noembrie c., sub prezidiul dlui *Iosif Criste*, proprietar în Dobra, fiind notar dl *Dr. Stefan Chirilovicu*, cand. de avocat în Ilia. Iar verificatori ai procesului verbal domnii: *Emil Petru Grozda*, candidat de avocat în Ilia și *Ioan Iuga*, proprietar în Bretea.

De față au fost 43 acționari, reprezentând 339 acții. Capitalul social s'a fixat în sumă de K 53,000, cu K 3,000 mai mult decât minimalul proiectat.

În direcțiune au fost aleși domnii: *Dr. Laurențiu Petric*, medic, *Iosif Petrovits*, comerciant, *Aron Muntean*, proprietar, *Lazar Vraciu*, contabil, toți din Dobra; *Ioan Iuga*, proprietar în Bretea; *Miron Oprean*, paroh în Gothatea; *Aurelian Oprean*, paroh în Mihăești; *Petru Hădan*, paroh în Rădulești; *Laeș Lăslău*, proprietar în Lăpușul-de-jos; iar în comitetul de supraveghere d-nii: *Dr. Stefan Chirilovicu*, candidat de avocat, *Ilia*; *Nicolae Herbai*, proprietar, *Dobra*; *Sofroniu Olariu*, paroh, *Tisa*; *Petru Șindea*, proprietar, *Roșcani*; *Laeș Haneș*, pantofar, *Dobra*.

Director executiv al noiei societăți a fost ales domnul *Lazar Vraciu*. *

CRONICA.

Avis. Exemplarele comandate din „*Anuarul Băncilor Române pe 1908*“ s'au expediat și continuă a se expediă la adresa abonenților. Un număr oarecare de exemplare trimitem și la adresa institutelor neabonate până acum, cu rugarea să binevoiască a le plasă pe la membrii lor din direcțiune și din comitetul de supraveghere și a sprijini astfel aceasta publicațiune.

Prețul exemplarelor primite (à K 3) rugăm să se asambleze fie la Administrațiunea noastră, fie direct la Cassa „*Solidarității*“.

Rectificare. În „*Revista Bistriței*“ un binevoitor ne atrage atențiunea, că însoțirile pentru valorizarea laptelui din Budacul-săsesc și Lechința, considerate în consemnarea publicată în Nrul nostru 48 din a. crt. ca așezăminte românești, sunt exclusiv săsești și că Beclanul, unde își are sediul institutul „*Minerva*“ nu aparține comitatului Bistrița-Năsăud, ci comitatului Solnoc-Dobăca.

Rectificând aceste erori, observăm că știrile despre înființarea celor două însoțiri, constatate acum ca săsești, le-am cules la timpul său dintr'un ziar românesc, dacă ne aducem bine aminte chiar din „*Rev. Bistriței*“.

am fost deci îndreptățiți a crede că este vorba de întreprinderi românești.

Post vacant. „Arieșana“ din Turda a publicat concurs pentru ocuparea *postului de cassar*. Salar anual K 1,680 și după un an de probă definitivare. Amănunte între inserțiunile numărului nostru prezent.

Alegere de contabil. Precum suntem informați, direcțiunea institutului „Vatra“ din Cluj a ales la locul vacant de contabil pe d-nul *Leonte Pușcariu*, funcționar la „Economul“ din Cluj, în persoana căruia tinărul institut a acuzat o bună putere de lucru, care mai are și avantajul de a cunoaște referințele locale și cele din ținutul asupra căruia se extinde cercul de activitate al institutului „Vatra“.

Populațiunea agricolă rurală în România. Conform unei statistice recente numărul familiilor cari în România trăiesc din agricultură a fost evaluat la finele anului 1905 la 1.200.000, iar populația agricolă a crescut dela 1900—1905 cu rotund 410.000 la 4.920.000 persoane. Prin urmare în România locuitorii, cari trăiesc din munca pământului reprezintă 90% din populația rurală și 75% din întreaga populația țării.

Numărul brațelor muncitoare: dintre bărbați toate persoanele adulte dela 12—60 ani și dintre femei, toate persoanele adulte dela 15—55, ani s'a evaluat în 1905 la 2.680.000.

Stabilit aproximativ numărul brațelor întrebuințate la lucrarea pământului, este interesant a cunoaște raportul, ce există între munca pământului și lucrătorii lui.

Culturile anuale având în 1905 o întindere de 6.129.099, iar numărul lucrătorilor fiind de 2.680.000, revine asupra unui muncitor 1 ha 28 arii. Numărul de zile întrebuințate în 1905 pentru a munci cele 6.129.000 hectare a fost evaluat la 245¹/₂ milioane, revin deci asupra unei persoane numai 91 zile de muncă.

Va să zică, săteanul din România, pentru care agricultura formează indeletnicirea de căpetenie, nu întrebuințează în condițiunile economice actuale, decât un sfert al anului ca să îndeplinească toate lucrările ce necesită această ramură de activitate. Restul, trei sferturi din an, el stă fără lucru, dacă nu-și însușește vre-o profesiune accesorie, care să-i mărească venitul și să-i ușureze condițiunile vieții.

Nu este curios fenomenul — zice „Curierul financiar“ din care luăm aceste date — ca într'o țară în care cultivatorul stă neocupat trei sferturi de an, să mai fie nevoie de a importa pentru muncă atâtea brațe de peste hotar?

Nu ar fi cu putință să se evite această concurență străină, umplând nevoia ce se simte în unele localități și în anumite timpuri prin o organizare sistematică a cererii și ofertei și o dirigiare regulată a brațelor muncitoare din părțile unde e prisos către localitățile unde se simte lipsă?

Iată o reformă necesară și care nu ar fi greu de realizat!

Asociațiunea regnicolară a institutelor de bani ungare. Direcțiunea acestei asociațiuni a ținut la 27 p. o ședință în Budapesta, cu care ocaziune au fost prezentate între altele și două proiecte de regulamente privitoare la *judecătoria de arbitriu*, ce este a se institui în sinul asociațiuni și la *institutul de penziune al funcționarilor institutelor de bani ungare*, proiectat a se fondă.

Prima este chemată a decide definitiv și fără intervenția judecătorilor ordinare toate controversele de drept, ce se nasc între singuraticile institute de bani deoparte și între funcționari și institute de bani de altă parte.

Al doilea se fondează cu scopul de a da membrilor săi ordinari, precum și văduvelor și orfanilor acestora, diferite ajutoare și penziuni.

Ambele proiecte vor fi prezentate și adunării generale a Asociațiunii, convocată pe 15 crt.

Chestiunea „asigurării vitelor“. De vre-o câțiva ani încoace pretutîndenea poporul nostru țaran a început a se interesă tot mai mult de tovărășiile pentru asigurarea vitelor, și în unele locuri s'a și înființat câte o tovărășie ocazională, căci pentru alcătuirea unei societăți mai mari, care să se ocupe cu acest ram de asigurare au lipsit și lipsesc fondurile de garanție de K 200.000 pretinse de lege.

Pentru a nu lipsi însă pe sătenii noștri de avantajile unei societăți mai mari pentru asigurarea vitelor, domnii Vasile C. Osvadă și Ioan Moța au inițiat fondarea unei tovărăși fără caracter neguțătoresc, a căreia statute s'au și statorit în adunarea generală de constituire ținută în Orăștie în August a. crt. și s'au înaintat spre aprobare ministrului de agricultură.

Aprobarea însă întârzie din cauză că ministrul pornind din faptul că este vorba de afaceri de asigurare pretinde crearea fondului de garanție de K 200.000.

Fondul acesta — cum vestește „Tovărășia“ pe cetitorii săi și pe toți cei preocupați de chestia asigurării vitelor — va fi format acum pe calea unei *reasigurări*, astfel că nu peste mult tovărășia pentru asigurarea vitelor proiectată se va putea înființa în conformitate cu legile țării.

Posta Redacțiunii.

Gamma. În numărul viitor.

V. B. în V. Asemenea.

BIBLIOGRAFIE.

Anuarul Băncilor române pe 1908 (An. IX) a apărut în zilele acestea în extenziune de 12¹/₂ coale în formatul obicinuit. Conține pe lângă partea calendaristică: termenele ultime pentru administrarea dărilor și competențelor erariale, tragerile la sorti și scadențele cupoanelor dela efectele mai principale din patrie și România. Sematismul se extinde pe 180 pagini și cuprinde în *partea sa I*: toate institutele noastre de bani în ordine alfabetică, indicându-se la fiecare din ele: firma în toate limbile impropriate, anul fondării, capitalul societar, prețul acțiilor, dividenda, cupoanele, dreptul de vot, firmarea, ziarele oficiale, revirementul anului ultim, ramii de operație și condițiunile lor; apoi numele membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiere și al funcționarilor, bilanțul ultim (pe 1906) și în fine distribuirea profitului net și al cotei de binefacere.

Partea II cuprinde, pentru primadată dela publicarea Anuarului încoace: date asupra însoțirilor sătești sistem Raiffeisen din comitatul Sibiiului și anume firma, anul fondării, numele membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiere și ultimul bilanț (pe 1906).

„ARIEȘANA“ institut de credit și economii. Turda.

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Arieșana“ din Turda (comit. Turda-Arieș.) publică concurs pentru ocuparea postului de **cassar** pe lângă un salariu anual de 1680 cor.

Sunt preferiți cei ce au calificățiune de școale comerciale și afară de limba maternă mai posed cea maghiară și germană în scris și vorbire.

Cassarul va fi angajat deocamdată numai provizor pe un an, începând cu 1 Ianuarie 1908, după care timp direcțiunea va decide asupra definitivării lui.

La caz, că va fi numit funcționar definitiv i-se asigură dreptul de penziune în sensul statutelor și are dreptul și la tantiema statutară.

Totodată i-se pune în vedere de a fi ales ulterior de contabil.

Cel ales are să depună o cautiune egală cu salariul.

Reflectanții sunt rugați a-și înainta suplimentele instruite cu documentele necesare cel mult până la 25 Decembrie c. st. n.

Turda, 4 Decembrie 1907.

Nr. 120 [2-3]

Direcțiunea.

Banca de asigurare Transilvania.

— Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 5. —

Asigurări contra pericolului de foc și exploziune.

Asigurări pe viață în toate combinațiile.

Asigurări pentru cazuri de accidente.

Asigurări contra pagubelor prin grindină.

Asigurări contra infracției (furt prin spargere de casse și locuințe).

Nr. 2 (50-52)

Asigurări de sticle la galantare, etc.

Pentru bănci de credit condiții foarte avantajoase pentru asigurarea ipotecelor și reduceri considerabile de premii pentru membrii oricărei reuniuni agricole sau tovărășii economice.

Banca Austro-Ungară

(un studiu amănunțit despre trecutul, organizația, operațiunile și importanța băncii noastre de emisiune)

de

Ioan I. Lăpădatu.

prof. de științe comerc.

Se poate comandă dela administrația »*Revistei Economice*«, cu prețul de 1 coroană.

Au apărut

„BIBLIOTECA BĂNCILOR ROMÂNE“

== Nr. 1. ==

Studii de contabilitate

(principiile fundamentale ale contabilității în partidă dublă)

de

Ioan I. Lăpădatu,

prof. de științe comerc.

== Nr. 2. ==

Băncile Române

din

Transilvania și Ungaria

de

Constantin Popp,

funcționar la Centrala „Albinei“, Sibiu.

== Nr. 3 și 4. ==

Efectele publice

de

Ioan I. Lăpădatu,

prof. de științe comerc.

== Nr. 5-8. ==

Studii practice de bancă

de

Ioan I. Lăpădatu,

secretarul institutului de credit și econ. „Ardeleana“.

Se pot procură dela domniile autori în Sibiu și Orăștie cele două dintâu à 50 fl., a treia cu K 1— și a patra cu K 2.—.

I. I. Lăpădatu